

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/144043,Filip-Musial-Milenium-chrztu-Polski-Krok-na-drozdze-do-wolnosc.html>
09.05.2024, 07:05

Filip Musiał: Milenium chrztu Polski. Krok na drodze do wolności

14 kwietnia 1966 roku - tysiąc lat od symbolicznej daty przyjęcia chrztu przez Mieszka I - rozpoczęły się obchody milenium chrztu Polski.

3 maja 1966, Częstochowa. Wierni na błoniach przed klasztorem paulinów na Jasnej Górze

Prymas Stefan Wyszyński zainaugurował uroczystości milenijne Mszą Świętą w katedrze gnieźnieńskiej, lecz ich kulminacja przypadła 3 maja na Jasnej Górze, w święto Matki Boskiej Królowej Polski.

10 lat Wielkiej Nowenny

Obchody milenium chrztu Polski zostały poprzedzone Wielką Nowenną Tysiąclecia – rozpisany na dekadę planem duszpasterskim. Kard. Wyszyński chciał pobudzić powszechną religijność, a celem tych działań miała być rekatolizacja społeczeństwa. Wielka Nowenna i Milenium miały odwrócić skutki komunistycznej laicyzacji.

Komunistyczna władza uznała te działania za wkraczanie Kościoła w sferę polityczną. W podobny sposób traktowano każde działanie poza murami świątyni. W 1958 r. rozpoczęła

się więc nowa ofensywa antykościelna. Jej symbolicznym początkiem stała się rewizja w Instytucie Prymasowskim Ślubów Narodu na Jasnej Górze, który miał m.in. przygotowywać uroczystości Wielkiej Nowenny. Wkrótce potem komuniści odeszli od ustępstw poczynionych na rzecz Kościoła w czasie „odwilży” 1956 r. Wyrugowali z sal szkolnych krzyże, a ze szkół lekcje religii, drastycznie ograniczyli możliwość budowania kościołów i kaplic, zlikwidowali niższe seminaria duchowne, a nawet Krucjatę Wstrzemięźliwości. Powołali natomiast Stowarzyszenie Ateistów i Wolnomyślicieli oraz Towarzystwo Szkoły Świeckiej, a w 1962 r. odrębny IV Departament Służby Bezpieczeństwa, odpowiedzialny za zwalczanie Kościoła.

Wielka Nowenna pobudziła miliony katolików w całej Polsce do manifestowania przywiązania do wiary. Przygotowała ich do uroczystości milenium chrztu Polski. Uroczystości milenijne rozpoczęły się w Gnieźnie, a później odbywały się w Poznaniu, na Jasnej Górze, w Krakowie czy Piekarach Śląskich. Gromadziły setki tysięcy ludzi. Program duszpasterski skutkowało wybudzeniem się wiernych z letargu, w jaki zostali wpędzeni po latach komunistycznej propagandy i terroru. Spotykający się na milenijnych mszach dostrzegali, że nie są sami, że setki tysięcy innych także dąży do wyzwolenia się z totalitarnego jarzma.

Najważniejsze uroczystości odprawiono 3 maja 1966 r. na Jasnej Górze. Pod tą datą kard. Wyszyński zanotował:

„Rozpoczynają się uroczystości milenijne na Jasnej Górze. Są prawie wszyscy biskupi z całej Polski. Nadzieje nasze na [obecność] Ojca Świętego zawiodły z winy Rządu”.

Po czym dodał, że w południe

„Sumę odprawia arcybiskup Wojtyła, a ja wygłaszam Słowo Boże i dopełniam Aktu oddania Narodu w macierzyńską niewolę Maryi za wolność Kościoła w Polsce i w świecie”.

Zapomniany epizod walki o wolność

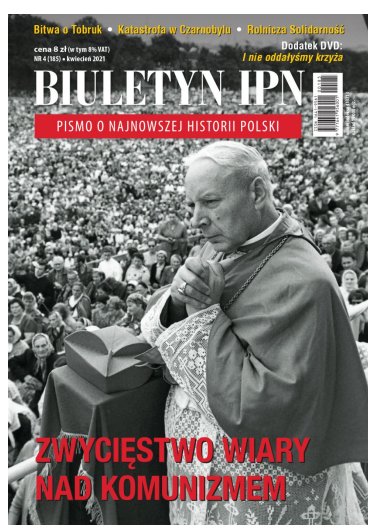
Dwanaście lat później Karol Wojtyła został papieżem Janem Pawłem II, po kolejnych jedenastu latach upadł w Polsce komunizm, a Polacy znaleźli się na długiej drodze do odzyskiwania suwerenności państwowej i wolności obywatelskiej.

Gdy patrzymy na polskie drogi do wolności, przypominamy żołnierzy i działaczy powojennego podziemia oraz działających wówczas jawnie polityków Polskiego Stronnictwa Ludowego i Stronnictwa Pracy. Mówimy o powstaniu poznańskim z czerwca 1956 r., procesie październikowej „odwilży”, studenckiej rewolcie z marca 1968 r., robotniczych buntach z grudnia 1970 r., czerwca 1976 i lata 1980 r. Pamiętamy o „karnawale Solidarności”, najczęściej zaznaczając, że powstanie 10-milionowej opozycji nie byłoby

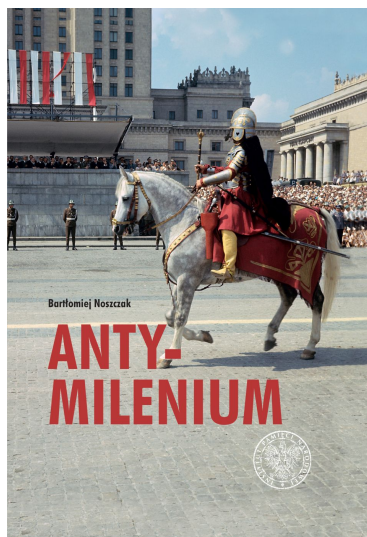
możliwe bez narodowego przebudzenia, jakie dokonało się po pierwszej pielgrzymce Jana Pawła II do Polski w 1979 r.

[Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

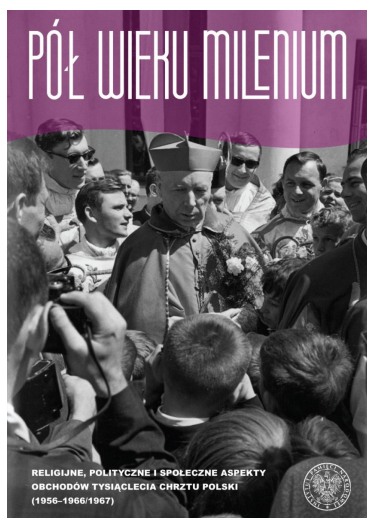
Polecamy publikacje IPN:

**„Biuletyn IPN” nr
4/2021 - Milenium -
zwycięstwo wiary nad
komunizmem**

Bartłomiej Noszczak,
Antymilenium. Konflikt
państwa z Kościołem na
tle obchodów
tysiąclecia chrztu Polski
(1956-1966/1967),
Warszawa 2020

Pół wieku Milenium.
Religijne, polityczne i
społeczne aspekty
obchodów Tysiąclecia
Chrztu Polski
(1956-1966/1967).
Studia i materiały, red.
Bartłomiej
Noszczak, Warszawa
2017

Milenium czy Tysiąclecie

*Milenium czy
Tysiąclecie, pod red.
Bartłomieja Noszczaka,
Warszawa 2006, 360 s.
(seria „Albumy”, t. 5)*

*Daniel Gucewicz, Próba
sił? Rok 1966 w
Gdańsku. Milenium
kontra
Tysiąclecie, Gdańsk
2014*

